

Branislav Božić i Svetozar Raković
Oktobar 2025.

Minimalna potrošačka korpa u Srbiji

*Indikator siromaštva ili neefikasne politike
– funkcija, sadržina i vrednost minimalne
potrošačke korpe*

Impressum

Izdavač

Friedrich-Ebert-Stiftung (FES)
Kancelarija Beograd
Dositejeva 51/1
11000 Beograd, Srbija

Odgovorna za sadržaj

Peter Hurrelbrink, direktor
Friedrich-Ebert-Stiftung Beograd
Tel.: +381 11 3283 285
serbia.fes.de

Kontakt

office-serbia@fes.de

Stavovi izneti u ovoj publikaciji ne odražavaju nužno stavove Fondacije Fridrih Ebert.
Komerijalna upotreba materijala koje objavljuje FES nije dozvoljena bez prethodne pisane saglasnosti FES-a. Publikacije FES-a ne smeju se koristiti u svrhe predizbornih kampanja.

Oktobar 2025

Branislav Božić i Svetozar Raković

Oktobar 2025.

Minimalna potrošačka korpa u Srbiji

Indikator siromaštva ili neefikasne politike – funkcija, sadržina i vrednost minimalne potrošačke korpe

Sadržaj

UVODNE NAPOMENE	3
1. MINIMALNA KORPA – INDIKATOR SIROMAŠTVA ILI NEEFIKASNE POLITIKE	4
1.1. Funkcija, sadržina i vrednost „mere siromaštva“	4
1.2. Pokazatelj koji ništa ne kazuje	5
1.3. Troškovi prosečnog domaćinstva veći od prihoda	5
1.4. Mera prinudne skromnosti najsiromašnijih	6
2. POTROŠAČKA KORPA - ISTORIJSKI I ISKUSTVA	7
2.1. Vlada i poslodavci složno o korpi	7
2.2. Sindikati ne učestvuju u definisanju „državne“ korpe	8
3. STRUČNI POGLED NA MINIMALNU POTROŠAČKU KORPU	10
3.1. Apsurdna metodologija i (ne)zdrave količine	10
3.2. Zarade i potrošnja u makazama inflacije	10
3.3. Statistika nepovoljna i nepouzadana	11
IZVORI	12

Uvodne napomene

Minimalna mesečna zarada u Srbiji od 1. januara 2026. godine iznosiće u neto iznosu 64.554 dinara, ili 551 evro, kako je to svečarskim tonom naglasio ministar finansija posle jednostrane odluke Vlade, sa kojom se nisu saglasili reprezentativni sindikati.

U deviznu vrednost novog „minimalca“, makar u prvom tromesečju naredne godine, ne treba sumnjati s obzirom na dugogodišnju monetarnu politiku „zamrzavanja“ kursa dinara u odnosu na glavnu evropsku valutu, ali je očekivano, već uobičajeno, da inflacija brzo obezvređi i ovo povećanje minimalne cene rada. A time i vrednost potrošačke korpe, uključujući i njenu minimalnu verziju koja po rečima mnogih naših sagovornika za potrebe ove analize – ne omogućava ni puko preživljavanje prosečne tročlane porodice.

Da je to tačno indirektno je potvrdilo Ministarstvo trgovine kada je u julu ove godine objavilo sadržaj minimalne korpe za jun 2025. po ceni od 56.216,99 dinara. Kao i ranije, bezmalo polovinu vrednosti korpe za tročlano domaćinstvo predstavljala je stavka „hrana i bezalkolna pića“, drugi rashod po veličini bili su zbirni troškovi za stanovanje, vodu, struju i gas, slede oprema i tekuće održavanje stana, prevoz... Statistički je zamišljeno da ostatak minimalne korpe vredan tek nešto više od 13.000 dinara zadovolji potrebe odeće i obuće, obrazovanja, kulture, komunikacija, zabave i rekreacije, i dr. Svi predviđeni troškovi su nerealno mali, a neki rashodi, kao 142,90 dinara za obrazovanje ili 456,96 za restorane/hotele, su tragikomični.

Već godinama sindikati u pregovorima o „minimalcu“ zahtevaju da on ne bi smeo da bude niži od vrednosti potrošačke korpe, tim pre što je njen sadržaj u međuvremenu, umesto za četvoročlanu, preusmeren na tročlanu porodicu Dugogodišnja su i upozorenja sindikata da je minimalna potrošačka korpa izum vlasti u Srbiji koji ne postoji nigde u svetu. Zato radničke organizacije i zahtevaju da se taj minimum ukine, odnosno da postoji samo institut prosečne potrošačke korpe. Poslodavcima, naročito državi kao najvećem i najmoćnijem među njima, to očigledno ne odgovara. Verovatno zato sindikati, čak ni dva reprezentativna, poslednjih dvadesetak godina ne učestvuju u kreiranju potrošačke korpe. Taj posao je i dalje u isključivoj nadležnosti Vlade, preciznije Ministarstva trgovine i asistiraćeg državnog Zavoda za statistiku. A statistika o socijalnoj realnosti u Srbiji uporno ostaje tamno siva.

Na to ukazuju i nezavisni stručnjaci za socijalnu i ekonomsku politiku. Primera radi, Centar za politike emancipacije je na osnovu inflacije u 2024. godini izračunao da minimal-

na plata za život treba da iznosi 150.670 dinara. Prema njihovom obrazloženju, „to je plata koja je dovoljna da pokrije osnovne socijalne i egzistencijalne potrebe radnika ili radnice i njihovih porodica, baš onako kako minimalnu zaradu opisuju i naš Zakon o radu i standardi Međunarodne organizacije rada“.

U jednom zajedničkom tekstu, istraživačica Sarita Bradaš i pravni ekspert Mario Reljanović takođe su ukazali da vrednost minimalne potrošačke korpe nije nikakav ekvivalent troškova osnovnih roba i usluga neophodnih za dostojanstven život, već da predstavlja meru potrošnje manje od trećine najsiromašnijih domaćinstava u Srbiji. A koja je utvrđena na osnovu strukture potrošnje tih najsiromašnijih među siromašnima davne 2010. godine.

I predsednik Pokreta potrošača Srbije Petar Bogosavljević godinama tvrdi da zvanična državna statistika ne odslikava realan socijalni položaj većine građana. Povodom metodologije kreiranja potrošačke korpe on podseća da se nekada prosek računao za četvoročlanu porodicu i da se onda prešlo na tročlano domaćinstvo, te da je zato potrebno korigovati i ostatak metodologije kako bi se što realnije sagledali pokazatelji životnog standarda.

Da ni prosečna plata nije dobar pokazatelj kvaliteta života većine ljudi u Srbiji smatra ekonomista Milan Kovačević, ocenjujući da stalno isticanje porasta zarada predstavlja „populistički potez“ vlasti: „Recimo privatnik koji ima veliku zaradu od svoje firme, kao vlasnik može sebi da odredi, na primer, milion dinara platu i to će isto učiti u prosek i povećati ga“.

Povodom konstatacije da građani Srbije sa prosečnom platom mogu da podmire potrebe minimalne, ali ne i prosečne potrošačke korpe, ekonomista Danilo Šukovića ukazuje da potrošačka korpa konstantno zaostaje i da će zbog inflacije to zaostajanje povećati, te da je korpa potcenjena, posebno kada je reč o kulturnim potrebama, kvalitetu ishrane i stanovanja. Na isticanja političara o rastu zarada i BDP-a, ovaj ekonomista izvlači komentarom: „Šta mene zanima koliko je to nominalno, kada danas ne mogu da kupim ono što sam kupio juče“.

1. Minimalna korpa – indikator siromaštva ili neefikasne politike

U vezi sa pojmom minimalne potrošačke korpe postavlja se nekoliko glavnih pitanja:

Ko i kako definiše te minimalne potrebe (država/vlast, socijalni partneri – sindikati i poslodavci, nezavisne institucije...)?

Kojom metodologijom se utvrđuje sadržaj i vrednost minimalne potrošačke korpe (analize, istraživanja, prognoze...)?

Koje su funkcija minimalne potrošačke korpe (pokazatelj realnog životog standarda ili siromaštva, mera stvarne snage ekonomije ili kriterijum za socijalni dijalog...)?

Na ova i njima srodna pitanja odgovore – objašnjenja i komentare za ovu analizu tražili smo u stručnim i medijskim tekstovima, kao i u izjavama kompetentnih i nadležnih predstavnika države, sindikata, poslodavaca i nezavisnih stručnjaka.

Koristili smo i dostupne izvore/baze podataka o kategorijama kao što su minimalna potrošačka korpa, prosečna potrošačka korpa, minimalna cena rada, prosečna zarada, troškovi života, inflacija, socijalni dijalog i slično.

1.1. Funkcija, sadržina i vrednost „mere siromaštva“

Minimalna potrošačka korpa u Srbiji predstavlja jedan od parametara za utvrđivanje minimalne cene rada, propisano je članom 112. Zakona o radu:

„Pri utvrđivanju minimalne cene rada polazi se naročito od egzistencijalnih i socijalnih potreba zaposlenog i njegove porodice izraženih kroz vrednost minimalne potrošačke korpe, kretanja stope zaposlenosti na tržištu rada, stope rasta bruto domaćeg proizvoda, kretanja potrošačkih cena, kretanja produktivnosti i kretanja prosečne zarade u Republici.“

Institut minimalne potrošačke korpe je u ingerenciji Ministarstva trgovine. Njen sadržaj, prema metodologiji koju utvrđuje Republički zavod za statistiku, podeljen je na dve glavne kategorije: hranu i bezalkoholna pića, i neprehrambene proizvode i usluge.

U prvu kategoriju minimalnih potreba tročlane porodice država je uvrstila žitarice i proizvode od žita (hleb, peciva, testenine); sveže i prerađeno meso; svežu i prerađenu ribu; mleko, mlečne proizvode i jaja; voće i prerađevine od voća; povrće i prerađevine od povrća; ulja i masti; ostale preh-

rambene proizvode (šećer, so, kafa); bezalkoholna pića.

Kao neprehrambene proizvode i usluge u minimalnoj korpi navode se stanovanje, voda, struja, gas i druga goriva; odeća i obuća; alkoholna pića i duvan; oprema za stan i tekuće održavanje; zdravstvene usluge; prevoz; komunikacije; rekreacija i kultura; obrazovanje; restorani i hoteli; ostala dobra i usluge.

Prema nekim objašnjenjima Zavoda za statistiku, sastav potrošačke korpe se ne menja često, ali se njena vrednost redovno ažurira na osnovu prosečnih maloprodajnih cena. Uz to i napomena da minimalna korpa služi kao mera za praćenje siromaštva i da ne odražava uvek realne potrebe prosečne porodice, koja ima znatno širi spektar troškova.

O kvantitativnoj strukturi minimalne korpe češće govore njeni kritičari nego branitelji, verovatno pre svega zato što je sasvim očigledno da ona ne može da zadovolji sve potrebe čak ni dvočlane a kamoli tročlane ili brojnije porodice.

Rast zarada i cena potrošačkih korpi u Srbiji

Godina	Prosečna mesečna neto zarada	Potrošačka korpa		Odnos korpe i zarade	
		Prosečna	Minimalna	(3:2)	(4:2)
1	2	3	4	5	6
2008.	32.757	43.904,54	23.321,78	1,34	0,72
2009.	31.758	47.444,98	25.066,96	1,50	0,79
2010.	34.159	50.138,86	24.291,94	1,47	0,72
2011.	38.017	55.568,13	27.193,71	1,47	0,72
2012.	41.386	59.593,67	31.599,02	1,44	0,77
2013.	43.944	64.895,88	35.109,64	1,48	0,80
2014.	44.525	66.013,29	34.302,01	1,49	0,77
2015.	44.437	66.903,21	34.825,04	1,51	0,78
2016.	46.087	67.436,75	35.093,95	1,47	0,75
2017.	47.888	69.522,73	36.090,21	1,46	0,76
2018.	49.643	70.654,64	36.629,78	1,42	0,74
2019.	54.908	71.398,98	37.085,16	1,30	0,67
2020.	60.057	73.322,69	37.860,56	1,22	0,63
2021.	65.844	77.040,88	39.623,18	1,17	0,60
2022.	74.913	86.759,86	45.120,89	1,16	0,60
2023.	85.994	98.232,10	51.585,53	1,15	0,60
2024.	98.137	103.832,51	53.765,88	1,06	0,55
2025. (jun)	107.075	108.204,28	56.216,99	1,01	0,53

Tabela kreirana podacima Ministarstva trgovine Republike Srbije

Nadležno Ministarstvo trgovine je u julu ove godine objavilo sadržaj minimalne korpe za jun 2025. po ceni od 56.216,99 dinara. Kao i ranije, skoro polovinu vrednosti korpe za tročlano domaćinstvo, tačnije 26.912,41 dinara, predstavljala je stavka "hrana i bezalkolna pića", drugi rashod po veličini bili su zbirni troškovi za stanovanje, vodu, struju i gas - 11.058,23 dinara, za opremu i tekuće održavanje stana bilo je planirano 2.316,80, a za prevoz 2.644,71 dinara. Statistički je bilo zamišljeno da ostatak od 13.284,84 dinara bude usmeren na pokrivanje troškova za odeću i obuću, obrazovanje, kulturu, komunikacije, zabavu i rekreaciju i drugo. Svi predviđeni troškovi su nerealno mali, a neki rashodi, kao na primer 142,90 dinara za obrazovanje ili 456,96 za restorane/hotele, su tragikomični.

1.2. Pokazatelj koji ništa ne kazuje

U članku o pojmu potrošačke korpe na sajtu Markoe-konomija, autor teksta nekadašnji državni sekretar u Ministarstvu trgovine ekonomista Dragovan Milićević navodi da postoje dve kategorije potrošačke korpe:

Minimalna korpa se odnosi na potrošnju domaćinstva - obezbeđuje održavanje života i radnog kapaciteta njenih članova, imajući u vidu optimalni biohemijski sastav hrane (ugljeni hidrati, belančevine, masti i kalorije). Njenu ukupnu vrednost čini zbir izdataka za hranu i ostalih proizvoda i usluga koji čine ličnu potrošnju domaćinstva.

Prosečna korpa se odnosi na potrošnju proizvoda i usluga lične potrošnje prosečnog domaćinstva.

Kako se podaci o potrošnji prikupljaju na nivou domaćinstva, da bi se odredio nivo blagostanja ljudi ukupna potrošnja se mora raspodeliti između članova domaćinstva po određenim kriterijumima.

Milićević ukazuje da se ekonomija obima može aproksimirati prilagođavanjem veličine domaćinstva varijabli koja predstavlja jedinice jednake potrošnje. Na primer, domaćinstvo koje ima 3,5 potrošačke jedinice treba da troši 3,5 puta više u odnosu na odraslog pojedinca da bi bilo na istom nivou blagostanja kao taj pojedinac. Milićević u svojoj analizi koristi OECD-ovu skalu ekvivalencije: pored veličine domaćinstva uzima u obzir i strukturu domaćinstva prema kojoj je prvi odrasao = 1, ostali odrasli = 0,7, a deca do 13 godina starosti imaju ponder 0,5. Ovu skalu ekvivalencije, koja je preporučena od strane EUROSTAT-a/OECD-a, koristi i Republički zavod za statistiku Srbije, čime je obezbeđena međunarodna uporedivost.

Milićević objašnjava i decilnu analizu - postupak kojim se ekvivalentna potrošnja svih domaćinstava (po skali ekvivalencije) rangira od najniže ka najvišoj. Tako rangirana domaćinstva dele se u deset jednakih grupa. U prvom decilu nalaze se domaćinstva čija je ekvivalentna potrošnja najniža (najsiriromašnija domaćinstva), a u desetom decilu su domaćinstva čija je ekvivalentna potrošnja najviša (najbogatija domaćinstva).

Dok je minimalna potrošačka korpa obračunata na osnovu potrošnje hrane domaćinstava u prva tri decila (obuhvata 193 proizvoda hrane iz Ankete o potrošnji domaćinstava), prosečna korpa je kreirana na osnovu strukture potrošnje hrane domaćinstava od trećeg do osmog decila. Autor teksta napominje da je ovo samo jedan od parametara standarda jer se teško može pretpostaviti da prosečno tročlano domaćinstvo može preživeti mesec sa količinom namirnica u potrošačkoj korpi.

Milićević smatra da je iz ugla stvarnog života veoma teško pretpostaviti da su ovi podaci reprezentativni, pre svega kada je reč o količini namirnica. Na primer, teško je pretpostaviti da prosečno tročlano domaćinstvo troši dnevno u proseku dva jaja ili mesečno 6,5 litara jogurta i 6 jetrenih pašteta. Posebna je priča sa predviđenom količinom mesa i prerađevina po domaćinstvu - tek 150 grama, odnosno 50 po članu. Pitanja je koliko obroka se može pripremiti od tih količina i koliko bi dana to trajalo prosečnom tročlanom domaćinstvu, navodi Dragovan Milićević. Na kraju teksta autor zaključuje da je potrošačka korpa samo okvirni pokazatelj standarda stanovištva i da „po starom pravilu nešto pokazuje a ništa ne kazuje“.

1.3. Troškovi prosečnog domaćinstva veći od prihoda

U prilog kritici instituta minimalne potrošačke korpe kao neverodostojnog pokazatelja realnog životnog standarda govori i nedavno objavljena publikacija "Regioni u Republici Srbiji" u izdanju Republičkog zavoda za statistiku, koja ukazuje da su rashodi za ličnu potrošnju prosečnog domaćinstva u 2024. godini premašili njegove mesečne prihode.

Prosečni mesečni prihodi u novcu i naturi, po domaćinstvu, u prošloj godini dostigli su 97.705 dinara, dok su izdaci domaćinstava za ličnu potrošnju bili 98.165 dinara. U odnosu na prethodnu 2023. godinu, nominalno mereno prihodi su porasli za 11,1 odsto, dok su izdaci povećani za 11,2 procenta.

Najveći udeo u lanjskim prihodima (u novcu i u naturi) imali su prihodi iz redovnog radnog odnosa – 53,4 odsto, slede penzije – 30,6, zatim prihodi od poljoprivrede, lova i ribolova – 3,9, naturalna potrošnja – 2,6, prihodi van redovnog radnog odnosa – 2,3 i primanja od socijalnog osiguranja – 2,3 procenta. Ostatak od 4,9 odsto predstavljali su prihodi iz ostalih izvora.

Kod lične prosečne potrošnje domaćinstava, najveći izdaci bili su za hranu i bezalkoholna pića – 36,6 odsto, za stanovanje, vodu, električnu energiju, gas i ostala goriva – 16,3, i za transport – 8,9 odsto. Slede troškovi za ostale lične predmete i druge usluge – 5,9 odsto, komunikacije – 5,4, rekreaciju i kulturu – 5,2 procenta. Troškovi za odeću i obuću činili su 4,7 odsto, za alkoholna pića i duvan – 4,4, za zdravlje – 4,1, dok su izdaci za ostale grupe lične potrošnje predstavljali 8,5 odsto ukupne potrošnje.

Prema pomenutoj publikaciji, 2024. godine je 24,3 odsto stanovništva Srbije bilo u riziku od siromaštva. Prag rizika od siromaštva za jednočlano domaćinstvo u 2024. bio je iznos od 35.606 dinara. Za domaćinstva sa dvoje odraslih i jednim detetom mlađim od 14 godina prag je iznosio 64.091 dinar, dok je za domaćinstva sa dvoje odraslih i dvoje dece mlađe od 14 godina to bilo 74.773 dinara.

1.4. Mera prinudne skromnosti najsiromašnijih

Vreme je da se napusti dosadašnja praksa upoređivanja minimalne i prosečne zarade sa minimalnom i prosečnom potrošačkom korpom, da socijalni partneri pregovaraju o svim platama i da jedna potrošačka korpa važi za sve, ističe u izjavi za ovu analizu Duško Vuković iz Saveza samostalnih sindikata Srbije.

Dokorašnji potpredsednik SSSS smatra da sindikati moraju da osmisle novu platformu za pregovore sa državom i poslodavcima, jer su dosadašnjom argumentacijom, posebno o minimalnoj zaradi, „raspravljali u okviru iste mantre koju su delimično i sami nametnuli“.

„Pregovaračka pozicija sindikata se svodila na zahtev da minimalna zarada mora da prati minimalnu potrošačku korpu, a prosečna plata prosečnu korpu. To jeste ranije zvučalo logično, ali je u međuvremenu postalo vešto upakovana floskula koja je čuvala interese manjine i elita, a većinu

radnika gurala u začarani krug siromaštva i nejednakosti“, kaže naš sagovornik.

Zato je, dodaje Vuković, sindikatima potrebna nova strategija. Treba da odustanu od upoređivanja minimalne i prosečne potrošačke korpe sa minimalnom i prosečnom zaradom i da insistiraju na pregovorima o svim platama za svako radno mesto, posebno sa državom koja je najveći poslodavac.

„Minimalna korpa nije mera dostojanstvenog života, već spisak oskudnih namirnica i minimalnih troškova potrebnih da se čovek održi u fiziološkom preživljavanju. U njoj nema kulture, odmora, kvalitetnog lečenja, pristojnog stanovanja ili mogućnosti školovanja dece. Nametnutom metodologijom minimalna korpa meri prinudnu skromnost najsiromašnijih, a ne realne potrebe porodica u savremenom društvu“, objašnjava Vuković.

Pri tome on podseća na sadržaj minimalne potrošačke korpe, posebno njen deo s namirnicama u kome umesto raznovrsne i uravnotežene ishrane dominiraju hleb i testenine koji su, kaže, zapravo jeftina zamena za kalorije. S druge strane, zanemarljiva je, na primer, količina ribe – manje od 700 grama mesečno za tročlanu porodicu. Povrće i voće su svedeni na osnovne vrste - krompir, kupus i jabuke. „Umesto zdravih proteina i vitamina, radnicima država u korpi nudi dijetu zasnovanu na ugljenim hidratima. Tako

2. Potrošačka korpa – istorijat i iskustva

se održava goli život, ali i urušava zdravlje“, zaključuje Vuković u razgovoru za ovu analizu.

Za institut minimalne potrošačke korpe u Srbiji je nadležno Ministarstvo trgovine koje ažurira njen sadržaj na osnovu podataka Republičkog zavoda za statistiku.

Minimalna potrošačka korpa u Srbiji postojala je kao statistička kategorija još u vreme kada je ona sa Crnom Gorom činila zajedničku državu SR Jugoslavija (do 2003.). Nedeljnik Vreme u oktobru 2002. objavljuje članak o potrošačkom standardu “Život naš nasušni - Prosečno minimalno”. Autor Zoran Majdin navodi da “Republički zavod za statistiku ima čak dve korpe, minimalnu i prosečnu”, obe kreirane za porodicu sa četiri člana. Autor navodi da u Republičkom zavodu za statistiku smatraju da minimalna i prosečna korpa “predstavljaju realne potrebe prosečnog domaćinstva”?!

Kao zvaničan institut Vlade, minimalna potrošačka korpa postoji od 2005. godine. Tada je uvedena nova metodologija za njeno izračunavanje koju su javno predstavili tadašnji ministar trgovine i turizma Bojan Dimitrijević i zamenik direktora Republičkog zavoda za statistiku (u citiranom delu teksta Vremena pominjan kao rukovodilac Saveznog zavoda).

Tokom godina, metodologija i sastav minimalne korpe menjali su se kako bi se ažurirali aktuelni troškovi života i prehrambeni standardi. Jedna od značajnijih izmena u metodologiji definisanja prosečne potrošačke korpe dogodila se 2011. godine kada je zbog usklađivanja sa metodologijom Eurostata (biro za statistiku EU) njen sadržaj sa dotadašnjih 49 stavki povećan na 75 artikala. S obzirom da EU ne poznaje kategoriju minimalne korpe ovo dopunjavaње je nju mimoišlo.

Poslednjih godina, statistički podaci koji se tiču sastava i troškova minimalne korpe najčešće se ažuriraju u izveštajima države i raznih organizacija, a podaci se objavljuju manje više periodično.

Prema najavama vlasti, od januara 2026. godine minimalna cena rada bi po prvi put trebalo da pokrije vrednost minimalne potrošačke korpe. Prema toj najavi su rezervisani ne samo sindikati već i stručnjaci koji pomnije prate kretanja u oblasti zarada i životnog standarda. Još polovinom septembra, odmah nakon Vladine jednostrane odluke o iznosu “minimalca” koji će se isplaćivati od 1. januara, iz sindikata su poručili da će njegovo povećanje na 64.554 dinara do prve isplate “pojesti” inflacija. Deja vu! Upravo je tako promašio i prethodni premijer Miloš Vučević kada je krajem avgusta 2024. izjavio da će 1. januara 2025. “po prvi put minimalac pokrivati minimalnu potrošačku korpu“. To se očekivano nije dogodilo – već u prvom mesecu ove godine

cena minimalne korpe od 55.085 dinara nadskočila je minimalac za celih 1.556 dinara.

2.1. Vlada i poslodavci složno o korpi

Ne tako davne 2018. godine Socijalno-ekonomski savet (SES) je prihvatio predlog reprezentativnih sindikata da se minimalna zarada do 2022. godina izjednači sa cenom minimalne potrošačke korpe ali se to do danas nije dogodilo. Uprkos insistiranju sindikata da se taj dogovor konačno sprovede.

Pravdajući nepoštovanje pomenutlg dogovora u SES-u ministar finansija Siniša Mali je u avgustu prošle godine, uoči početka pregovora o najnižoj ceni rada za 2025., ustvrdio da “minimalna zarada nema nikave veze sa minimalnom potrošačkom korpom” i da njihovo izjednačavanje, što traže sindikati, nije zakonska obaveza. Ministrovo poznavanje paragrafa čudi s obzirom da je Zakonom o radu minimalna korpa uvrštena u niz osnovnih parametara za određivanje minimalne zarade. Za pomenuti dogovor sa socijalnim partnerima Mali je kazao da je to bila želja, ali da su onda nastupile globalni ekonomski problemi prouzrokovani prvo pandemijom a zatim i energetskom krizom. Ipak, poručio je ministar finansija, “Vlada ostaje prosvetljena tom cilju” i trudiće se “da ga ostvari u što kraćem vremenskom periodu“.

Indirektno replicirajući ministru finansija predsednica UGS “Nezavisnost” Čedanka Andrić je za medije pojasnila da cilj tog sindikata nije izjednačavanje minimalne zarade sa cenom minimalne korpe već da minimalac ne može da bude niži od tog iznosa - “jer je to besmisleno”. Tadašnji sekretar (sada predsednik) Saveza samostalnih sindikata Srbije Zoran Mihajlović je novinarima rekao da minimalna zarada mora biti iznos dovoljan da ljudima obezbedi dostojanstven život, dodajući da je termin minimalne potrošačke korpe patentirala država, i da on ne postoji nigde u svetu.

Sindikalcima redovno ukazuju i na neka druga pregovaračka lukavstva Vlade. Izvršni sekretar “Nezavisnosti” Miloš Miljković svojevremeno listu Danas naveo jedan takav ubičajen primer: kada su u jesen 2023. socijalni partneri pregovarali o povećanju “minimalca” za narednu godinu, predstavnici Vlade su baratali ekonomskim parametrima iz aprila, kao da je inflacija ravna nuli.

Iz Unije poslodavaca Srbije veoma retko govore na temu potrošačke korpe. Indikativno je bilo to što je počasni predsednik te asocijacije Nebojša Atanacković praktično ponovio citirani stav ministra Siniše Malog da rast minimalne cene rada ne treba određivati prema vrednosti minimalne potrošačke korpe. Atanacković je to, doduše, obrazložio ukazivanjem da se minimalna plata odnosi na jednog člana porodice, dok je minimalna korpa definisana za

tročlano domaćinstvo od kojih dva mogu biti zaposlena. U stilu ministra Malog, Atanacković je rekao i da dogovor socijalnih partnera o izjednačavanju minimalne zarade sa minimalnom korpom "nije nikakva zakonitost, niti je to bilo gde u Evropi i svetu izjednačeno". Pri tome je verovatno svesno prevideo da u Evropi i svetu nema takve minimalističke državne socijalne brige kakva se uporno neguje u Srbiji.

Predsednik Srbije Aleksandar Vučić, koji veoma često izlazi iz ustavnih ingerencija šefa države javno usmeravajući socijalno-ekonomsku politiku Vlade, o potrošačkoj korpi i životnom standardu govori u kontekstu ekonomskog napredovanja za koje je, podrazumeva se, zaslužna njegova partija SNS, na vlasti od 2012. godine. Odavno je belodano da on drži ključne konce celokupne državne politike, i da izvršna vlast "muzicira" isključivo po njegovom dirigentskom dikta-tu. Više puta poslednjih godina najavljivao je postepeno usklađivanje "minimalca" sa cenom minimalne potrošačke korpe.

Tako je 24. avgusta 2024. Vučić izjavio da je njegova "molba Vladi" da se minimalna zarada za 2025. godinu poveća toliko da prvi put pokrije minimalnu potrošačku korpu i da iznosi 53.000 ili možda 53.500 dinara. Očekivano, Vlada je uslišila "molbu" predsednika i na njen predlog Socijalno-ekonomski savet se saglasio da "minimalac" od 1. januara 2025. bude 53.592 dinara. Vučićeva najava međutim nije do kraja ispunjena – cene joj nisu bile naklonjene pa je korpa ostala skuplja od najniže zarade. Inače je prethodnih godina, posle neuspešnih pregovora sa sindikatima, Vlada jednostrano odlučivala o povećanju najniže cene rada. I to po pravilu u iznosima koje je mesec ili dva ranije najavljivao predsednik države. I uvek ispod vrednosti minimalnog obima potreba.

Ovogodišnjeg 24. avgusta, svakako ne slučajno baš u vreme početka socijalnog dijaloga o iznosu minimalne zarade za 2026., predsednik Vučić je najbukvalnije nastupio kao premijer. Na specijalnoj konferenciji za medije predstavio je "čudesne mere", kako ih je nazvao, za snižavanje cena i nabrajao razne namirnice koje je izneo u korpama pred novinare: "Poređani su proizvodi u 23 grupe ... imate mahunarke, pirinač, bezalkoholna pića, kafa, čaj, pa slani konditorski proizvodi, čips i grisine". Optužio je trgovce za previsoke marže i obećao da će biti smanjene kako bi pojeftinio veliki broj artikala. "“To ne znači da će vam svaki proizvod biti niži 30 posto, ne znam 20 posto ili 10 posto, idemo na ukupno smanjenje cena od 15 posto”, poručio je predsednik Srbije. Uprkos ovoj tragikomičnoj predstavi za javnost, pregovori socijalnih partnera su završeni neuspehom: sindikati se nisu saglasili sa predlogom da od 1. januara 2026. minimalna mesečna zarada iznosi 64.554 dinara, pa je Vlada o tome donela svoju jednostranu odluku. To je postalo pravilo u poslednjih desetak godina.

I drugi protagonisti vlasti skloni su demagoškim i komičnim nastupima na temu stanja životnog standarda. Tako je krajem jula 2023. u izjavi dnevnom listu Politika tadašnja ministarka prosvete Slavica Đukić Dejanović rekla "da se prosvetnim radnicima mora obezbediti veći au-

toritet, kao i da se ne sme dozvoliti da neko ko radi kao nastavnik i izdržava četvoročlanu porodicu nema para za potrošačku korpu". Teško da ministarka nije bila svesna da je to što se "ne sme dozvoliti" zapravo realnost u kojoj prosvetari, kao i druge profesije, rade i žive.

2.2. Sindikati ne učestvuju u definisanju „državne“ korpe

Uprkos dugogodišnjim upozorenjima sindikata da je minimalna potrošačka korpa srpski izum koji ne postoji nigde u svetu taj institut i dalje opstaje u državnoj statistici i socijalnoj politici. Tim povodom pitali smo čelne ljude dve reprezentativne sindikalne organizacije u Srbiji - čemu služi minimalna korpa ako i predstavnici vlasti i poslodavci i sindikati smatraju da ona ne treba da bude parametar u definisanju minimalne zarade?

„Iako je tačno da je takozvana minimalna potrošačka korpa specifičan instrument koji nema direktan ekvivalent u većini evropskih statističkih sistema, ona se i dalje koristi u Srbiji kao jedan od elemenata za utvrđivanje minimalne cene rada, u skladu sa članom 112. Zakona o radu, a koji glasi: 'Pri utvrđivanju minimalne cene rada polazi se naročito od: egzistencijalnih i socijalnih potreba zaposlenog i njegove porodice izraženih kroz vrednost minimalne potrošačke korpe, kretanja stope zaposlenosti na tržištu rada, stope rasta bruto domaćeg proizvoda, kretanja potrošačkih cena, kretanja produktivnosti i kretanja prosečne zarade u Republici', ukazuje Zoran Mihajlović, predsednik Saveza samostalnih sindikat Srbije.

Prema njegovim rečima, Zakon o radu jasno precizira da se minimalna potrošačka korpa koristi kao jedan od parametara za određivanje minimalne cene rada.

„Sindikati se zato zalažu da se ide u korak sa vremenom u kome živimo i umesto minimalne potrošačke korpe uvede metodologija za 'platu za dostojan život' (living wage) kao socijalni parametar koji jeste u skladu sa evropskim standardima. Zaista je vaše pitanje odlično, i mi bi voleli da čujemo odgovor države - da li i kako koristi 'minimalnu potrošačku korpu', navodi na sagovornik dodajući da je „moguće da ima još neku ulogu npr. u socijalnoj politici i planiranju, ali nama taj podatak nije predočen“.

Predsednica Ujedinjenih granskih sindikata "Nezavisnost" Čedanka Andrić ističe da je stav sindikata o minimalnoj potrošačkoj korpi jasan.

“Za nas sindikate koji tražimo da se taj minimum ukine jasno je da nam on odmaže a ne pomaže u pregovorima. Mi smo tu jasni. Nisam primetila da se poslodavci, a naročito država zalažu za ukidanje mimalne i uvođenje samo prosečne potrošačke korpe”, kaže naša sagovornica.

Ukazujući predsednicima reprezentativnih sindikata na stav pojedinih ekonomskih stručnjaka da se sadržaj potrošačke korpe kreira po nekakvim proizvoljnim kriterijumima, pitali smo ih - da li su sindikati u tome ikada učestvovali ili konsultovani?

Predsednica UGS „Nezavisnost“ kaže da nisu, bar koliko je njoj poznato, dok predsednik SSSS navodi da u poslednjih dvadesetak godina, sindikati nisu bili uključeni u utvrđivanje sadržaja potrošačke korpe, ali da jesu više puta ukazivali da sadržaj i struktura potrošačke korpe, pre svega u predviđenoj količini hrane, energenata, ne odražavaju realne potrebe domaćinstava.

„Pre nekoliko godina smo ispred Palate Srbije, tokom pregovora o minimalnoj zaradi, kupili smo jednu minimalnu potrošačku korpu i pozvali novinare da prikažu javnosti njen sadržaj, koji je krajnje nedovoljan za mesečno preživljavanje“, kazao nam je Mihajlović.

Dodao je da su iz SSSS više puta pokušavali da saznaju kriterijume za kreiranje potrošačke, ali da te podatke nikad nisu dobili.

Naše sagovornike smo podsetili da u pojedinim zemljama regiona postoje sindikalne potrošačke korpe, i pitali - da li takvih ideja ima i u Srbiji?

Čedanka Andrić navodi da je bilo takvih razmišljanja, te da sindikati inače prave svoje računice i ankete u pripremama za pregovore sa državom i poslodavcima.

“Bilo da imate sindikalnu potrošačku korpu ili onu koja je definisana zakonom najbitnije je da je obim potreba domaćinstava utvrđen na osnovu kvalitetnih i realnih kriteri-

juma. Čak i ako je definisana zakonom ta korpa mora da bude rezultat socijalnog dijaloga, naravno uz pomoć relevantnih institucija”, napominje predsednica UGS “Nezavisnost”.

Mihajlović navodi da u Crnoj Gori, Bosni i Hercegovini i Severnoj Makedoniji, u nedostatku „državne“ potrošačke korpe, sindikati samostalno izračunavaju na osnovu stvarnih cena proizvoda i realnih potreba četvoročlanog domaćinstva, da one često pokazuju veliku razliku između zarada i troškova života, te da zato imaju snažnu socijalnu i medijsku ulogu.

„Prednost izrade državne potrošačke korpe je što statistički centri (zavodi) prikupljaju podatke o cenama velikog broja roba i usluga, širom zemlje, u određenim gradovima i određenim trgovinama, i na osnovu ukrštanja podataka, dobijaju preciznije podatke o potrošnji domaćinstava. Sindikate ne možemo pretvoriti u zavode za statistiku, jednostavno različite su naše uloge u društvu, ali s vremena na vreme 'sindikalna potrošačka korpa' kao nezavisni pokazatelj ili anketiranja koja su radili SSSS i UGS Nezavisnost kao što je 'Anketa o stvarnim mesečnim prihodima zaposlenih i troškovima njihovih domaćinstva', bitni su za ukazivanje na neke anomalije u sistemu, koje treba razmotriti i blagovremeno ispraviti“, rekao nam je predsednik SSSS.

3.

Stručni pogled na minimalnu potrošačku korpu

Prosečna plata u Srbiji ne omogućava plaćanje računa prosečne potrošačke korpe, kao što minimalna zarada nije dovoljna za minimalnu potrošačku korpu. Stručnjaci koji kritikuju Vladinu ekonomsku i socijalnu politiku često naglašavaju da je zvanična minimalna potrošačka korpa kreirana samo zato da bi se zadovoljila forma, kao i da zvanična potrošačka korpa ne predstavlja stvarni mesečni trošak za normalan život porodice. U kakvoj su onda korelaciji pomenute kategorije, posebno kada se ima u vidu činjenica da minimalna korpa ne postoji kao socijalno-ekonomski i pravni institut gotovo nigde u Evropi i svetu?

3.1. Apsurdna metodologija i (ne)zdrave količine

Analizirajući “takozvanu ‘minimalnu potrošačku korpu’” psihološkinja Sarita Bradaš i stručnjak za radna prava Mario Reljanović u zajedničkom tekstu za Peščanik (“Sto hiljada, pa šta”) ocenjuju kao apsurdnu metodologiju kojom se pravi takva računica. Kažu da bi se moglo pomisliti “da je minimalna potrošačka korpa neophodni minimum za zadovoljavanje osnovnih životnih potreba jednog domaćinstva”, ali da “to nažalost nije tako”.

“Minimalna potrošačka korpa ne predstavlja meru troškova osnovnih roba i usluga neophodnih za dostojanstven život, već je mera potrošnje 30% najsiromašnijih domaćinstava u Srbiji utvrđena na osnovu strukture potrošnje ovih domaćinstava 2010. godine. Sa druge strane, prosečna potrošačka korpa je mera potrošnje domaćinstava koja se nalaze između trećeg i osmog decila potrošnje i takođe je utvrđena na osnovu strukture potrošnje ovih domaćinstava 2010. godine. Na ovaj način utvrđene minimalna i prosečna potrošačka korpa ne govore ništa o potrebama tročlanog domaćinstva, već o tome da siromašnima dajemo ‘pravo na manje’ nego prosečnima”, ukazuju Bradaš i Reljanović.

Pored toga, dvoje stručnjaka upoređuju “vrstu i količinu hrane iz naše minimalne korpe sa korpom hrane usklađenom sa nutricionističkim preporukama i prehranbenim navikama” kako bi se došlo do zaključka o tome „koliko je zdrava naša minimalna potrošačka korpa”. Naime, u Hrvatskoj je za zdravu ishranu tročlane porodice mesečno neophodno 37,1 kg povrća, 35,8 kg voća, 31,8 kg/l mlečnih proizvoda i 21,8 kg mesa, ribe i jaja. U Srbiji je minimalna korpa za tročlano domaćinstvo mnogo “lakša”: Sadrži 22,2 kg povrća, 7,3 kg voća, 18,6 kg/l mlečnih proizvoda i 10,9 kg mesa, ribe i jaja.

Kada ovim navodima dvoje stručnjaka dodamo podatke da je 2024. godine prosečna zarada u Srbiji (98.143 dinara ili oko 826 evra) bila manja za 492 evra nego u Hrvatskoj (1.318 evra), postaje jasnija i priča o “zdravlju” životnog standarda građana ove zemlje.

3.2. Zarade i potrošnja u makazama inflacije

U razmatranju korelacije plata i troškova ekonomisti radije koriste medijalnu platu kao parametar koji preciznije prikazuje primanja građana na sredini ose raspodele dohotka od prosečne plate, čija je vrednost veća zbog uticaja najviših zarada. Za razliku od prosečne plate koja predstavlja aritmetički prosek svih zarada, medijalna pokazuje srednju vrednost svih plata. To praktično znači da polovina zaposlenih zarađuje manje od medijalne plate dok druga (gornja) polovina prima više.

Ekonomista Mihail Arandarenko ukazuje da medijalna plata bolje od prosečne opisuje materijalni položaj građana sa srednjim primanjima od prosečne plate, ali ne potpuno. Jer, “ne dobijate isti uzorak ako medijalnu platu prima neko mlad, ko živi sa roditeljima i ta plata mu služi kao neka vrsta džeparca, i samohrani roditelj sa dvoje dece, koji od nje treba da izdržava porodicu”, objasnio je u amrtu ove godine profesor Ekonomskog fakulteta u izjavi za BiBiSi.

Zvanični podaci pokazuju da je u poslednjih pet godina standard zaposlenih sa medijalnim zaradama poboljšan, makar sudeći prema odnosu njihovih primanja i prosečne potrošačke korpe. Taj odnos je još uvek nepovoljan, ali postoji tendencija poboljšanja, kaže ekonomistkinja Kosovka Ognjenović, viša naučna saradnica Instituta ekonomskih nauka.

Cena prosečne potrošačke korpe u decembru 2024. bila je 105.765 dinara, dok je minimalna koštala gotovo upola manje - 54.872 dinara, pokazuju podaci Ministarstva trgovine. U tom mesecu bilo je potrebno potrošiti 1,33 medijalne zarade za prosečnu potrošačku korpu, što je manje nego martu 2024. kada je vrednost prosečne potrošačke korpe bila 1,4 medijalne plate, i znatno manje nego u martu 2019. kada je za tu korpu trebalo izdvojiti 1,75 „medijale“.

Međutim, nije se promenila činjenica da trošak za hranu i danas predstavlja najveću stavku u potrošačkoj korpi, tako „da se ne može zaključiti da živimo bolje ili da vodimo kvalitetniji život”, ističe Ognjenović.

Medijalna zarada u Srbiji u decembru 2019. iznosila je 44.530 dinara da bi u decembru 2024. godine porasla na 79.624 dinara. To znači da toliko ili manje novca mesečno zarađuje 50 odsto zaposlenih, odnosno nešto manje od 1,2 miliona stanovnika, kako pokazuju podaci Republičkog zavoda za statistiku. Ekonomisti ističu da medijalna plata ostaje za prosečnom više nego što oni smatraju da bi to bio optimalan odnos. Arandarenko kaže da je poželjno da medijalna zarada iznosi približno 80 odsto prosečne zarade. Prema njegovim rečima, taj procenat je 2018. bio na 78 odsto, nakon što je došlo do rezanja plata u javnom sektoru,

zatim je 2020. bio na 76 odsto, da bi 2022, kada je bila najveća inflacija izazvana pandemijom, dodatno pao na 75,5 odsto. U decembru 2024. medijalna plata je bila još niža – na nivou 73,5 odsto prosečne zarade. Takav trend po Arandarenku znači da u Srbiji postoji “prilično velika nejednakost zarada”.

Tim pre što je u 2024. rast bruto domaćeg proizvoda (BDP) u Srbiji od 3,9 odsto, što je među najboljim rezultatima u Evropi (EU je imala 0,9 odsto). „U skladu sa tim imali smo i brži rast prosečnih plata i medijalnih plata”, navodi profesor, ali je iste godine Srbija bila u vrhu i po godišnjoj stopi inflacije sa 4,5 odsto, što je negativno uticalo i na životni standard građana, posebno onih sa minimalnom zaradom. Najviše su poskupeli hrana i energenti – neizbežni troškovi nezavisno od visine prihoda domaćinstva. „Taj rast pogađa uglavnom ljude u čijoj potrošnji te stavke učestvuju sa većim udelom, odnosno najsiromašnije stanovništvo”, objasnio je Arandarenko.

U prosečnoj potrošačkoj korpi pretežu hrana i bezalkoholna pića sa udelom većim od 40 odsto, alkoholna pića i duvan sa gotovo devet odsto, dok se za stanovanje i komunalne račune izdvaja oko 21 odsto. „Samo ove tri kategorije čine 70 odsto prosečne potrošačke korpe i kretanja cena ovih proizvoda uslovljavaju visinu potrošačke korpe”, ukazuje Kosovka Ognjenović.

Ta statistika je još nepovoljnija za najsiromašnije stanovništvo: u decembru 2024. pomenute stavke su predstavljale više od tri četvrtine minimalne potrošačke korpe, a samo hrana gotovo polovinu. Poređenja radi, pet godina ranije, u decembru 2019. tri najzastupljenije stavke u prosečnoj potrošačkoj korpi činile su 67 odsto njene vrednosti, dok je njihov udeo u minimalnoj potrošačkoj iznosio 72 odsto.

„Posmatrajući kretanje strukture potrošačke korpe možemo da vidimo da danas izdvajamo više novca za hranu, odnosno da ona ima dosta više cene”, zaključuje Ognjenović (BiBiSi, mart 2025.)

3.3. Statistika nepovoljna i nepouzadana

Povodom konstatacije lista Danas da građani Srbije sa prosečnom platom mogu da podmire potrebe minimalne, ali ne i prosečne potrošačke korpe, ekonomista Danilo Šuković navodi dva problema: prvi je što potrošačka korpa konstantno zaostaje i što će zbog inflacije u Srbiji tek da zaostaje, a drugi što je potrošačka korpa potcenjena. “To znači da ona ne sadrži nešto što je dovoljno za jedan pristojan život. Ona je potcenjena posebno kada su u pitanju potrebe iz domena kulture, kvaliteta stanovanja, kvaliteta života i ishrane” (Danas, decembar 2022).

“Slika životnog standarda u Srbiji je dosta loša, a posle najnovijeg talasa inflacije on i dalje strmoglavo pada. Jer treba gledati realna primanja i troškove. Šta mene zanima koliko je to nominalno, kada ja danas ne mogu da kupim ono što sam kupio juče”, napominje Šuković. Dodaje da je to suština života, a da priča o tome kako BDP raste dva ili tri odsto ne znači ništa, jer realnost ukazuje na neke suštinske probleme.

Predsednik Pokreta potrošača Srbije Petar Bogosavljević godinama tvrdi da zvanična državna statistika ne prikazuje realno materijalno-pocijalni položaj većine građana. On ima primedbe i na metodologiju kreiranja potrošačke korpe: “Nekada se prosek računao za četvoročlanu porodicu, sada je prosečno domaćinstvo tročlano. Da bismo mogli da poredimo morala bi da se koriguje metodologija, da se napravi algoritam kako bi se što realnije sagledala razlike. Sada nisam optimista i mislim da je nerealno očekivati da se potrošačka korpa izjednači sa zaradom”, kazao je Bogosavljević za Danas.

Po njemu, nema smisla samo posmatrati prosečnu potrošačku korpu i da mora da se prati kupovna moć pojedinih grupa potrošača, jer prosečna primanja ne govore dovoljno o različitim socijalnim kategorijama, posebno ne o onima koji žive sa minimalnom zaradom. “Trebalo bi da se prati stvarna potrošnja i stvarno kretanje cena konkretnih proizvoda i njihovog učešća u troškovima života pojedinih potrošača.”

Ekonomista Ljubomir Madžar navodi kao dugoročan problem to što je “potrošačka korpa skuplja od plate”: “Narod preživi jer se korpa definiše po nekim manje-više proizvoljnim konvencijama, tako da je potrošačka korpa više stvar društvene konvencije, dok je prosečna plata stvar ekonomske i društvene stvarnosti” (Danas, decembar 2022).

Ekonomista Milan Kovačević smatra da ni prosečna plata nije dobar pokazatelj kvaliteta života većine ljudi, te da stalno isticanje porasta zarada predstavlja “populistički potez” vlasti: “Recimo privatnik koji ima veliku zaradu od svoje firme, kao vlasnik može sebi da odredi, na primer, milion dinara platu i to će isto ući u prosek i povećati ga”.

Stav da prosečna zarada ne govori dovoljno o životnom standardu građana zastupa i Sarita Bradaš, istraživačica Centra za demokratiju: “To je aritmetička sredina i kad imate zarade koje su ekstremno visoke, prosek se ‘podiže na gore’”. Prema njenim rečima, to da objavljeni podatak o prosečnoj zaradi ne vredi za većinu građana Srbije potvrđuje veliko šarenilo u statistici plata na mapi lokalnih samouprava. U julu prošle godine prosečnu ili veću zaradu imalo je samo 18 opština, dok je kod 149 zarada po zaposlenom bila niža od republičkog proseka. (Radio Slobodna Evropa, jul 2024.)

Ekonomista i saradnik Fondacije Centar za demokratiju Ivan Sekulović takođe smatra da zvanični podaci o potrošačkoj korpi u Srbiji ne odražavaju realne troškove života i samim tim ne prikazuju pravo siromaštvo u društvu. Sekulović pre svega ukazuje da zvanična potrošačka korpa ne odgovara stvarnim potrebama i troškovima građana jer je zasnovana na nerealnim i starim podacima, čime se stvara iskrivljena slika o kupovnoj moći i životnom standardu. U analizi o iskorenjivanju siromaštva Sekulović je naglasio da bi Srbija trebalo da usvoji međunarodne standarde za borbu protiv siromaštva, čime indirektno smatra da sadašnja metodologija (uključujući potrošačku korpu) nije u skladu sa tim standardima.

Izvori

Ministarstvo unutrašnje i spoljne trgovine Srbije, Potrošačka korpa <https://must.gov.rs/extfile/sr/15081/Korpa%20jun%202025.pdf>

Republički zavod za statistiku, publikacija Regioni u Republici Srbiji <https://publikacije.stat.gov.rs/G2025/Pdf/G202526001.pdf>

Uprava za statistiku Crne Gore - Monstat, Minimalna potrošačka korpa <https://www.monstat.org/cg/page.php?id=2073&pageid=31>

Centar za edukaciju, informisanje i sindikalna istraživanja, Sindikalna potrošačka korpa <https://ceisi.me/statistika/>

Savez samostalnih sindikata Bosne i Hercegovine, Potrošačka korpa <https://www.sssbih.com/potrosacka-korpa/>

Savez sindikata Makedonije, Sindikalna minimalna korpa <https://www.ssm.org.mk/mk/vrednosta-na-smk-za-mesec-septemvri-2025-godina>

Hrvatsko udruženje za zaštitu potrošača, Potrošačka košarica

<https://huzp.hr/potrosacka-kosarica-u-kolovozu-skuplja-nego-u-srpnju/>

Dnevnik Danas o zaradama i potrošačkoj korpi <https://www.danas.rs/vesti/ekonomija/zasto-nam-uvek-fali-poredili-smo-odnos-potrosacke-korpe-i-plate-poslednjih-deset-godina-u-srbiji/>

BiBISI o životnom standardu u Srbiji <https://www.bbc.com/serbian/articles/c0rzd2lr1yo/lat>

Peščanik, Sarita Bradaš i Mario Reljanović o zaradama i potrošačkoj korpi <https://pescanik.net/sto-hiljada-pa-sta/>

Dr Dragovan Milićević, Potrošačka korpa u Srbiji od statistike do realnosti <https://www.makroekonomija.org/0-dragovan-milicevic/potrosacka-korpa-u-srbiji-od-statistickog-pojma-do-realnosti/>

Nedeljnik Vreme, "Prosečno minimalno", članak o potrošačkom standardu 2002. <https://vreme.com/vreme/prosecno-minimalno/>

O autorima

Branislav Božić je bio dugogodišnji urednik i novinar u listu Danas. Uređivao i pisao teme i kolumne u oblasti društva i ekonomije. Bio je urednik dodatka Socijalni dijalog i sajta Radnik. Saradnik UGS Nezavisnost i Dosijea Nezavisnog udruženja novinara Srbije.

Svetozar Raković je u toku profesionalne karijere duge četiri decenije bio novinar i urednik jugoslovenskog sindikalnog lista Rad i dnevnog lista Danas, zatim novinar i urednik portala Nezavisnost. Profesionalno obavljao i dužnost generalnog sekretara Nezavisnog udruženja novinara Srbije. Diplomirao novinarstvo na Fakultetu političkih nauka.

